

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Vu iméni překmurszke evang. sinyorije reditel
i vödávník: **FLISZÁR JÁNOS**, Murska Sobota.

Rokopíszi sze morejo v Puconce posilati.

Csek racsuna st. 13,586; imé „Düsevni liszt“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvänsztvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejplacilo

gorivzeme vszáki evang. dühovnik i vucsitel.

Ka je isztina?

(Jan. 18, 36—38.)

Nega taksega csloveka, steri nebi isz-
kao i nebi lübo isztine. Ali nájvêkse píta-
nye je tô, ka k-kaksoj isztini sze dr'zi
cslovek? Poprêkno vnogokrát csüjemo
szpomínati isztino. Drüstveni zlôcsi, poli-
liticsne sztranke, verszka szpráviscsa, drü-
stva kricsíjo: pojdi esze, prinasz je isztina
i jedíno mí jo scsémo k-obládnošti pri-
pelati na vszê presztoraj jákosztnoga, vér-
sztvinszkoga i politicsnoga 'zítka. Ino tisz-
ti lüdjé, steri nescsejo glédati z lasztivni-
mi ocsmí i nemajo návade z-lasztivnov
pámetjov szi premislávati, po prôsztom
notrisztánejo vu eden lôger, ár szo drügi
tüdi tam i szamo keszno vzemejo vpamet,
ka szo sze vkanili, ka szo oni drügo isz-
tino csakali.

'Zítek nam ká'ze rázlocsne szénce i
forme isztine. Vtraglivi, nemáren cslovek
tô právi, zadoszta je, csi delo zleka i
kak-tak odprávi, sto bôgse scsé, naj szi
dela. Tô je nyegova isztina. Nevervani na
tô vcsi, nega Bogá, vszáki tiszto lehko
vcsiní, ka sze nyemi vidi, z-racsundáva-
nyem szmo nikomi ne du'zni. Szebicsen,
vôtte düse, materialisticsnega mislênya
cslovek tô razkláda, gori trbê raztálati na-
glíh lüdi imánye; steri je z-znojom, szebé
zatajécsim delom szprávlao vküper, naj
tüdi szamo telko má, liki tiszti, steri sza-
mo zaprávlati zná. Taksi cslovek pa, steri

szvoje postenyé zakocka, tô právi, vszá-
komi trbê vblato szklacsiti postenyé, pre-
stímanye, postüvanye sze nikoga nedosz-
tája, tak bode ednákoszt. Potem jeszte
taksa isztina tüdi, stera tô 'zelê, ka zblô-
da, falinga je ne grêh, csi je tô nas rod,
nas priátel vcsíno, ali pa mí szamí. Jesz-
to isztina táksi apostolje tüdi, steri tô kri-
csíjo: csi te je ogrizao tvoj blí'znyi, ogri-
zi ga tí tüdi, csi te je zbantüvao, [zbantüj
ga tí tüdi. Potom jesztejo lüdjé, steri pod
obrázom pravice cuj sze zémejo odürjávat
ednoga csloveka, radi bi ga z-pôti szpra-
vili, liki Krisztusovi protivnici vu obcsü-
tênyi szvoje isztine, z-dobrov düsnovvêsz-
jov szo kricsáli: razpi ga! Oh kelko lü-
di hodi po etaksi potáj i nasztrêga za ob-
ládnozt etakse isztine?

Isztine szvét je szploh nátsisi. Jezus
velí: „Králevszto moje je nê z-etoga
szvéta.“ I mesztancsarje Nyegovoga Krá-
levszta szo du'zni Jezusa isztine naszle-
düvati. Eto je ta isztina, ka na nász za-
vüpano delo szmo du'zni verno odprávla-
ti, ár racsun mámo dati od nyega, csi leh-
ko nê lüdém, ali Bôgi szploh gvüšno. Tô
je ta isztina, ka csi je sto szvoje poste-
nyé zapravo, naj nevardêva tak vrédposz-
taviti szvoje falinge, ka na drügoga me-
cse zámaz, blato, nego ponízno naj szpoz-
na hibo i z ômurnim povrnênyem jo se-
túje vöpopraviti. Tô je isztina, ka grêh
grêh osztáne, csi szem ga taki jasz szam,
csi moj rod, csi moj priátel doprineszao i
zobsztom ga lepsam, ár ga Bôg vidi i

lüdje ga tüdi vidijo. Tô je ta isztina, ka csi gyér eden ômurnoga nakanênya cslovek sztojí, naj ga neglédam, liki kakso szpáko, vu stero sze vnogokrát notrivdárím za volo moji faling, nego tak ga naj glédam, liki példo, od koga sze vcsiti morem.

Lübléni cstenyár, kakso isztino lübis ti? Cslovek je na tô pozváni, naj onoj isztini szlú'zi i kre one tüdi szvedcesi, stero je Bôg po Jezusi vöoznano. Jezus je za isztino szvojega nebeszkoga Ocsé 'zivo i kre one isztine je tüdi té obsztao, gda je szploh szaméren osztao z-szvojov isztinov, gda je krí'z grátao zatô nájem. Escse pred Pilátusom tüdi etak ercsé: „Jasz szem na ete szvét narodjeni i na to szem prisao na ete szvét, naj szvedocsim od isztine. Vszáki, ki je z-isztine, poszlúsa moj glász.“

Prekmurszki evangeli- csánov ouszvetni dnévi.

Szobotske fare ôszvetek.

Dúso i szrdcé podigávajöcsi ôszvetek szo meli prem. mêszec 4. i 5-ga prekmurszki evangelic-sanje. Trétjega, v-szoboto z-vecserásnyim vlákom szo sze pripelali z-Zágreba goszp. Dr.

Popp Filip püspek-administrator, Jugoszlávije evangelicsánov visji dühovni pasztér na szvoji verevréli prekmurszki evangelic-sanov obiszsk, koga të, od szredsztva tak dalecs, z-drüge vere lüdmí ok li obvzèti verníci vszígdar z-velkov navdüsevnosztjöv i z-globokov verelübéznosztjov primejo i veszeljo sze, csi sze nyim ponüdi prilika toga nateliko lüblenoga visjega pasztéra zöcsi-vöcsi pozdrávlati.

Vezdásnyega obiszka glavni cil je bio po Nyegovoga Velicsánsztva králi dvema evang. dühovnikoma g. Kováts Stefan sinyöri, szobotskomi i g. Siftár Károly bodonszkomi dühovniki na cérkevnom i solszkom presztöri 'ze dugo lét neszebicsne, hasznovite delavnoszti od nájvisise sztráni szpoznanye darüvanoga „Szvèti Száva“ odlikoványa prékdánye.

Aug. 4. vgojdno 'ze od ránoga vrémena mao je nenavádno velika vno'zina lüdi samrèla po Szobote vilicaj i náimre oköli evang. cérkvi kraja, stera sze je v-edno povéksávála zevszé krajov brezi rázlocska vere i národnosztí prihájöcsi sztancsarmi.

Cérkvi znotrésnyi tál i oltár szo 'ze napré lepö okincsale i oplele z-zívimi ró'zami i korinami szobotskoga ev. 'Zenszkoga drüztva goszpé i devojke. Ob deszétoj vöri sze je zacsnola szlú'zba Bo'za. Presztrana cérkev sze je nabito napunila, nateliko, ka je escse doszta lüdi vöné osztalo, ki szo sze 'ze në mogli notri szpraviti. Pred-

„Trdi grád ...“

Poszlovecso: JUVENTUS.

— Nadaljávanye. —

Píto je vszepovszédik, gori je sztavo vszákoga, szkem sze je szrécsó, ali zöpszton, në szo ga scseli razmiti, szamo szo glédali zacszüdeno toga ronyavoga vandrara. Në szo razmili tü ni vogrszko, nití szlovenszko récs. Na trétji dén ga je povrgla potrpilivost. Rávno sze je pred caszarszkim grádom sztavo i zacsnó sze je z vratárom csemeriti: „Csüjte vi, z tem zlátim golérom, povéte mi, gde nájdem caszara?“

„Neraznim“, odgövoró je té, i teccasz szta tolmacsila edendrugómi, vszáki po szvojem jeziki, vedno bole glaszno, tak dabi obádvá glühiva bilá, ka sze je nemecc razcsémero i zavüha je 'zé'zgo Petra. Ali tô 'ze on tüdi nemre zaglé-

dati: — Láncoš-lobogós nemecc, to obžalüjes! Kak sze je tak pripravlao, gorizaszükavsi rokáve, da nemecc nazáj zaszlú'zi, oköli szo ga vzéli nemecki szoldácke. Rávno v tom hípi je prisó k vratam Pállfy K. grof, Csüo je na boj zvájöcse, vogrszke recsi i vkraj odvrvnovsi szoldácke tá sztöpi k Petri: — Ka za növoga je, páver?

Szamo ka 'ze ednök csüjem po mojem jeziki gücsati, csi glih në prijétno. Iscem Nyegovó Velicsánsztvo caszara, to'zbo mam, pa szo të tü v Becsi tak temni v glávi, kak csarna nëcs, odrascseni cslovöcske, pa nevéjo vogrszki, Grof sze je zaszmeho:

— Odkud szí?

— Z F.—ra.

— Obráz ti mi je poznáni. Vecskrát szam bio v vasoj vézsi, gda mi je escse sztríc, András grof 'zivo.

Peti ga gléda, gléda, ednök szí szamo

go szo g. pűspek-administrátor dr'zali vu lępo donęcem horvatskom jeziki, od nyih 'ze dobro poznanom i znánom iszkrenom govoręnyi, stero je vsze poszlűhsávce navdűsilo i globoko vu szrdci obhodilo. Vu govoręnyi szo sze szpõmenili z v-Koppenhági (v-Dánii) pred nisternimi dnęvni dr'zánoga szvetovnoga velikoga *Evangelicsanszkoa kongressusa*, na sterom szo zvõn szébe escse z-dvema poszlanikoma zasztápali Jugoszlávie evangelicsáne, na sterom kongressi szo nazõcsi bíli cęloga szvęta z-vszákoga országa, gde evangelicsánje 'zivęjo poszlanci. Z-Ázie: japáni, kinęzerje, hindusje, i z-Sziberije, z-Afrike, arabianci, csrnkavci, z Ausztrálie; nájvecs z-Szeverne i Jűzne Amerike i z-Eurõpe vszákoga országa poszlanci. Bęle, 'zűte, kuferne i csarne kõze i fajte lűdję, vu velikoj vno'zini, kak szo pravili: vu bęlom, csisztom szrdci i dűsi szo sze brezi rázlocska národnosztű i jezika, kak bratje vu Jezusi Krisztusi, vszi ednoga Ocsę deca vjedinali i tanácsivali od verszki dugovány.

Predgo dokoncsavsi szo blagoszlovili vkűp szprávlene vernike, na szrdcé nyim zvézavsi vere lűbézen i drűgi vernikov postűvanye. Z-predgance doj pridõcs, szo pred oltárom med prebránim govoręnyem pręk dáli i gori prikapsili g. Kováts sinyõr-dűhovniki králevszko odlikoványe, stero szo imenűvani v-szrdcé obhodnom govori zahvalili, stero szo, kak tõ vszáki, ki

nyih pozna, nigdár nę iszkali i nę csakali, ali stero prestimanye nyim nadale k-szvojeja pozványa odprávlanyi nõvo mõcs i nepomęnkano vręloszt darűvalo bode. Po tom nadgovori szo goszpá dr. Sõmenova, 'zenszkoa drűztva predsednikojca vu drűztva imęni pozdrávlali v-lępom prebránom govoręnyi lűblenoga i visziko postűvanoga voditela, seniora i dűhovnika, pręk szo nyim dáli drűstva lűbéznosztű i postűvanya dár (na sęszt oszõb srebrni kávinzski szervis). 'Zenszkoa drűztva pozdráv i lűbeznívi dár szo sinyõr v-prijaznivom nadgovori zahvalili. [Z-tém sze je õszvetek zaklűcso, steri dugo vu vernikov szrdcáj nepozábleni osztáne.

Po Bo'zõj slű'zbi je v-farofi krátki obed presztręti, po sterom szo goszp. pűspek-administrátor z-sinyõrom i g. Benko Józef inspektorom Morávszko faro obiszkali. Odnut domõ pridõcs, je vecsér ob sęsztõj võri konferencia dr'zána, na sterõj szo razprávlani nisterni fontosnęsi punktomi na drűgi dén dr'zánoga sinyõrszkoa gyűlęsa. Vecsér je v-Dobraiovoj osztariji vkűpna i med veszélím zgovárjanyem tá tekõcsa vecsérja bíla. — F. J.

Bodonszke fare õszvetek.

V-bodonszkoj fari je aug. pęti szvętesnyj dén bio. Tam je dr'záni eto põt obprvim sinyõrszki gyűlęs, kak evang. gmajna i cęrkev sztoji. Lűblęni gõszt, goszp. pűspek-administrá-

dolizgrábi z gláve kalapos i rokõ njemi kűsne: — Goszpon Károly, Bõg ji obdr'zi, Nagy Peti szem, moj ájta szo zgrabili nyigvoga szpácsenoga konya, gda bi ji szkoron v „Ördõg-árok“ obrno, jasz kak escse pojbits, szem tűdi tam bio 'z-nyimi i szem nyim pomágo.

— Zahváli Bõgi, ka szű sze z menom szręcso, ár csi bi te záprili v temnico gráda, lejko bi csakao, dokecs bi znõva szunce szijalo na tébe.

— Pa szem 'ze telko vandro.

— No, zdâ nemam vręmena, pocsíni sze võ primeni, moj inas te tá odpela, vecsér mi povęs vsze i csi je mogõcse, na pomocs mo ti.

Karl — velo je nemški szvojem i inasi — odpelaj domõ toga dobroga cslovõka, dáj nanęga posteno oblęko, podvori nyemi z jęsztvinov i pitvinov, potem ga pűszti szpatű, na vęcsar ga pa pripelaj k meni.

Karl ga je pelo na szálas Pálffy grofa. Ali komaj szta vcsinila pár sztopájov, gõszti ręd szoldákov je nyidva nazáj potisznolo. — 1782. leto szo pizali, rávno sze je VI. Pius pápa zdr'závao v Bęcsi, ár je caszara, II. Józsefa na tõ scsęo nagnoti, naj nazáj potęgne szvoje „potrplivosztű zrendelűvanye“ i escse drűge cęrkvene zákone. (Steri szo szloboscino dáli protestantom I) Caszarszki-tanács, pűspecke, vármegyõvje, városje, zemelszki goszpodárje szo tűdi tõ pápovo 'zelęnye djáli za szvoje, ali Krisztusa tak zváni „zemelszki namesztnik“, je zopszton scsęo od kaj táksega zgovárjati z caszarom, 'z nyim sze pogájati; II. Jo'zef, ki je ovak z velkim postűvanjem i z parádiov préjo pápo, táksi hip sze je ogno gucsa i nevkleknyeno je võdr'zõ kre võrszke i cęrkvene tolerancije (potrplivosztű).

VI. Pius pápa je stiri lępe Rafael-kępe prineszo II. Jo'zefi za senk, té szo pri velkom

tor szo prisli v-gmajno, prineszli szo vezdásnyemi vrêlomi g. dûhovniki Siftár Károlyi Nyihovoga Velicsansztva kralá odlikoványe, stero je z-ednim i gmajne pocsasztsenye i díka. Vecs dní szo sze pripravlali ze gmajnarje k-odlicsnoga goszta g. dr. Popp Filipa püspek-administrátora, lüblenoga visjega pasztéra prisesztjá, sinyôrszkoga gyülêsa držánya i k-szvojege dûhovnoga pasztéra od nájvisise sztráni pocsasztsenya priliki.

MLáde devojke, goszpé i goszpodicsine szo cérkev odznôtra i odzvôna, farofa, sôle okôlico i napláci po junákaj vkopano gyelicšvje, szlavolok vráta, na steri je: „Bôg vasz je prineszao“ napiszek bio, z-venci, z-korinami kraszno oplele i okincsale. Szlavoloki, kincсна vráta szo vu vecs mészta j bilá gori posztávlena, escse i v-Zenkôvci i v-Strükovci v-stiraj, v-stiraj mészta j.

V-pondêlek ob čszmo j vöri szo sze pelali z-Szobote püspek-administrátor, szprevajani od sinyôrszkoga inspektora i sinyôra ino od evang. dûhovnikszta, k-steromi szo sze kak gôsz g. Baron János mariborszki ev. dûhovnik zdrúžili, ki szo ze v-Szoboto z-nedelo vecserásnyim vlákom prisli, Szobotskoga ev. zenszkoga drúžtva poszlansztvo pod vodsztvom predsednikojce goszpé dr. Sômeno jce. Na sinyôrszki gyülêš vöposzlani zavüpniki, gosztjé na szedem automobilaj, vecs kocsi j i biciklinaj. Čsüdüvani obhod je vu po prék pelajôcsi veszníc sztancsarov szrdcáj

navdüseni szpomin zbüdo. V-Sztrükovce pridôcs, pri prvom sšlavoloki szo devojke korine i püslicse lücsale na automobile, steri szo zdâ med zunenyem zvonov sli naprê do ev. sôle. Tü pri sôli, gde szo nigda ob priliki poszsvetsüvanya bodonszke nôve církví Gyurátz püspeka szpri jali, szo sze szpravili vküper zdâ tüdi solszka deca z vucsitelom, vesznice vszi sztancsarje i ogengaszilci, Szprévod je sztano. Domácsi zmêšni szpêvni kôrus je pod vodsztvom Bako Károlya, toga dalecs poznanoga mogocsnoga ig-rara, szrdcé genlivo, z-szprevájanyem pihovne igre „Bôg j i blagoszlovi, Bôg j i obdrži dugo“ peszem popevao. Potom szo Bako Károly ev. solszki direktor pozdravili püspek-administrátora z-naszledüvajôcsim jáko pripravnim govorum: „Precaszttí G. Püspek-administrátor! Pozdrávlam Jih vu ete čszíte evangelicsanzke obcsine iméni, stera nájvecs áldovov prinása k-bodonszko j evang. nasoj gmáni i je nájtrdêsi szteber nyéni, stera je rodstva obcsina Küzmicš Stevana, prvoga pizátela po nasem szlovenszkom jeziki i escse doszta vrli evang. móžov, steri szo szi z-szvo j im neszebicsnim, gorialdüvajôcsim delom nê malo zaszlüzenoszti szpravili pri naprêidényi nase evang. církví. Ete obcsine mesztancsarje dnesz radoszti szvétek máj o, ár med szebom lehko vidijo, z-bláženov radosztjov pozdrávlajo Nyih, ár z-zakválnim szrdcom lehko hválijo Nyim.

oltári grádszke církví obeszili gori na dvá kraja. Rávno sze je pelo caszar na meso-oprávlanye pápo z sesztimi bêli konyi na caszarszkom parádiskom hintôvi.

Nagy Peti je tam bio med čsüdüvajôcsov i pozdrávlajôcsov vnožinov z inasom vréd, zaman je glédo, glédo té z díkov okôlivzêti hintov, v sterom je na lêvo caszar, naprávo pa pápa szedo. Nê je vedo: sto morejo bidti? Pomali njemi je szveklôcsa gracšüvala v glávi, pitajôcs sze je obrno k inasi: — Tô szam ze vönajso, ka nalêvo Nyigvo Velicsansztvo caszar szedí, ali toga püspeka tam naprávo nepoznam.

Z-szlabov vogrscsinov je odgôvoro na tiho te inas: — Nê püspek, szvéti ocsa pápa, pápa, Krisztusov „zemelszki namesztnik“, z Rima, mesa bô, velka.

Petra je nikaj v celom têli sztrôszilo, bole szlabo sze je čsüto, kakpa v bakonszkom rob-

sztvi, ár tam sze je escse vüpo, ka sze oszlobodi, ali od etec de z-szramotov mogo domô idti. Gda je hintov kre nyega sô, etak szi je miszlo: Zôpszton Peti, nikak nescse delo v rédi idti.

Tô je nê znao Peti, ka szo caszarszki zavüpnicke rávno zdâ, gda sze pápa v Becsi zdržáva, jemáli vkrâ tázbriszani barátov imánye na vörszki i dûhovniski fond. Nê sze nyemi je szenyalo niti od toga, ka II. Jožefa ni ti právi Rafael-kêpi nemrejo dolivzêti z nôg, kak sté læpi i drági szo, ár pozna szvojege národa jezzero nevol, tožb. Nezracsunanokrát je sô med nyé v drügi gvant oblecseni i kak nigda Matyas krao, vrácso je nyihove rane. Jus je meo tó praviti: — „Vövzemem Matyasa z vüsztvogrinom“, ár on je escse bole pravicsen i dobroga szrdcá scseo bidti.

Peter je trüden i z potrejtov vüpaznosztjov priso na dom Pálffy grofa. Zacsno szi je pre-

Gda sze je te grozne-krváve szvetovne bojne opuštsávajôcsi vihér vtihšao, tak szmo sze csütíli, liki edne ládje pôtnici, sterim je — në dávno escse mocsen, prestimani hajov, od groznoga, divjega vihéra vdérjajôcse válovje, med nébo-zemlo troszécsov grmlancov vküpezdrobilo i nyé na edno tühinszko, do etiga mao nepoznano zemlo, med lüdsztvo, do etigamao nepoznano, vrglo. Z-sztraslivim, zmantránim szrdcom szmo csakali, ka csáka escse na nász! Odrgrnyeni od dotêsnyí evang. nasi bratov, od evang. vodilni mo'zov nasi, od evang. nasi sôl, od steri i odkec szmo do etigamao verszko môcs, obrambo i evang. kulturo vdáblali, — vküp szmo sze sztisznoli trpetajôcs, osztávleno, liki brez pasztéra i obrambe osztányene ovcé. Vêm nasz je evangelicsánov tak malo osztanolo i tak nezavüpnô i z-hüdvov volov szo glédali na nász zevsze sztráni. K-neszmilenosztam, groznosztam szvétovne bojne navajeno nase szrdce sze je níká dobroga në trôstalo.

I teda szo prisli Oni! Liki dabi obcsütíli naso v cágloszt szpádjeno dühovno bivoszt, prisli szo k-nam teda escse nepoznani. Napunjeni z bratinszkov lübéznosztjov szo prijali za naso trepetajôcso rokô i — kak Jezus tim z-sztráhom napunjenim szvojim vucsitelom na sümlavom morji — szo nam pravíli: „Ka sze bojíte? maloverci!“ Nebojíte sze, vem z-vami je Bôg i csi je Bôg z-vami, sto prôti vam? Në szte szamér-

ni vu nôvoj domovini! Neszém vam pozdráv od vasi hrvatski i bácskajszi bratov. I nepozábte, ka zmo'zen lutheranszki szvetovni závezek prebüdno verosztúje obri vász! Ne bojíte sze, li gori z-glavov i z-mirovnov vüpaznosztjov glédajte pred protestánsko bodocsnoszt! . . . Ja, Nyim mámo zahválíti, preczasztni g. Püspek, ka szmo znôvics nazájdôbili vüpazen szvojo, dühoven mér szvoj, ka z pozdignyenov glavov i prestimano vadlújemo szebé páli za evangelicšance, i ka znôvics brez bojazni popêvlemo i verjemo, ka „Trdi grád je nas Bôg zmo'zni!“

Záto je denêsnyí dén nase mále vêszi vrlo lüdsztvo na sztran djalo z-szvoje delavne rôke szvojo skér i vküpe sze je szpravilo eti, naj Nyi, — ki szo zdâ 'ze kak cérkevni voditel prisli med nász, z-lübéznosztjov pozdrávla i vöpo-vê Nyim szvojo globoko zahválnoszt ino naj Nyim od Bogá blagoszlov, môdroszt i nászhaj proszi k'-zmetnômi, cérkevnomi deli nyihovomi. Nájjakse i rêtke korine cslovecse düse szo lübézen i zahválnoszt; prôsztí düs ete plemenite korine ponüdimô zdâ Nyim; naj je primejo zrávnotak dobrim szrdcom i obdrzsíjo nász vu prijétnom szvojem szpomíni!

Bôg Jih obdrzi, Bôg Jih 'zivi dugo!

Po tom szrdcsnom pozdrávi i püspek-administratora prijaznivom nadgovorí je g. Bakoja 4 létna cséřica z-véncom na glávi szvojoj cvétja püslics dála prék g. püspeki med lépim govo-

mislávati, ali tak je trüden bio 'ze, ka je naednôk zászpo. Vö szí je pocsíno v méhkoj poszteli pod toplov blazinov; 'ze je bogme dugo vrémena bílô tak, ka nyemi je edna vüha blazina, drüga pa odêvka bíla. Preci je zászpo záto, tak ka je mnogo dela meo 'z-nyim Karl, dokecs ga je nazáj szpravo v ete szvét i nyemi je raztolmácsiti mogo, gde je. Ali gda je pred Pállfy grofom sztao v grofoszkoj palacsi, múti, obríti i v novôm gvanti je bio.

Grof ga je doli poszádo i szrcsno szí je zgucsávo 'z-nyim, ali po dügom gucsi je z táksim obrázom sztano gori z-szvojeга fotela, kak dabi za zblodjenoga dr'zo toga gucsécsega. Na pamet je vzeo tó Peter:

— Vidím, da me milosztíven goszpôd za zblodjenoga dr'zijo, ali csi szam jasz té bakonszki 'zivánszki grád szamo tak vözbrodo, naj mi te povejo, kak je te prislo v mojo turbo ete

pozlacseni szrebrni kehli — i vö je vzéo té 'ze pesznívi kehli i na szto ga je polo'zo.

— Esztergomszke cérkvi kehli, steroga szo pred dvema letoma z drügov szvétov poszôdov vréd vkradnoli níksi nepoznáni 'ziványe — pravo je grof.

— Ja szem pa në mogo med nyimi bídti, ár szem rávno v palacsi szlú'zo te pokojnoga grofa, na tó kelkosté szvedokov jeszte,

— Tá bí nász znao pripelati k tomi bakonszki grádi? — pító je grof, steri je zdâ 'ze vörvo Petri.

— Kabi pa në, milosztíven goszpod, z no'zom szem znaménye nyihao na szkorji drevja, kjetá szem sao. Drügoga mladenicsa pa tak csáka nász tam v grádi Loki János i 'Zofika, roba kepetána.

— Vütro jasz tüdi pred caszara ídem, da nyemi zahválim odlikóványe, stero szem dôbo i

rom. Nazádnye je dalárda „Trdi grád“ popévala z-szprevájanyem igre. Potom sze je dugi szprévod geno i prék po Zenkôvci prôti Bodomcom pelao, steroga približavaoye je viziko pozdignyeni práh zakrio, ali ôzdalecs kázao na brégi, na cêrkvi okôlici vu velikom racsuni csákajôcsim, z-cêle gmajne i drúgi gmajn vkúp szprávlénim navdúsenim vernikom, ka sze bli'za.

V-Bodonce pridôcs, sze nam je jáko pri-jétno vid'nye szkázalo, jezérke lüdi, mo'zkov, 'zenszek, junáki, v-béli gvant oblecsene deklíne püslerô'z dr'zécse vu rokáj, kre ceszté réd dr'zéc-si ogengaszilci. Vszi nazôcsi bodôcsi szo sze dr'zali redú, goszté szo naprê püsztili. K-farofi pridôcs szo goszp. Dr. Vucsák Stefan fární inspektor v-prevecs lépom i prilicsnom govori szpréjali velikoga gosztá, mariborszokoga sinyôra, radgonszkoga dühovnika i vsze gôszte, po sterom je Szinicz Leo pojbar z-etim povidnim, cserstvo naprêdánim govorom pozdravo visjega pasztéra.

Szeretett fôpásztorunk !

Üdvözlöm Önt a bondonci-i ifjuság nevében most, midôn megjelent körünkben, hogy a mi ifju szívünkben is élcsse a hithúségnek s egyházunk iránti lelkesedésnek szent tüzét.

Az ifjuság az egyház virágos kertje, ennek a csemetéiből lesznek idővel azok a fák, amelyektől egyházunk sok, hasznos és nemes gyümölcsöt vár.

Szeretett fôpásztorunk a fôkertésze ennek a kertnek; az Ön hivatása az, hogy nyesegeesse a vadhajtasokat s nevelje az ifju csemetéket.

Az Ön szava az a nap, mely melegével megvédi a csemeték virágait a hitetlenség és közönyösség fagyától.

Adja Isten, hogy munkája itt ne legyen hiába való.

Adja Isten, hogy jóra nevelô munkája folytán e csemetékből erôs és termékeny fák növekedjenek, melyek szilárdan állanak a maguk helyén, amelyeket nem képes megingatni a hitetlenség és vallási közönyösség vihara s amelyek egyházunk örömere sok hasznos és nemes gyümölcsöt teremnek.

Isten hozta Önt körünkbe!

Szeretünk jelétül fogadja e csokrot tölünk!

Na pozdráve szo püspek vu iszkrenom nadgovori zahválili navdúseno szprejtje, tak govorniki inspektori, kak pojbari, i gmajni. Zdâ szo sze gosztjé szpoznávali, medszebno en drügoga pozdrávlali, potom szo pa notri sli v-farov, gde je je lukulusna jüzina csákala, racsunavsá, natô, ka dnesz keszno bode obed.

Zdâ szo 'ze tü bili Lic. g. Goschenhoffer Henrik radgonszki i Sostaréc Ferenc légrádszki dühovnik tüdi, za krátki casz szo prisli z-Budapestá Moór Kálmán, Siftár dühovnika szeszt-ránec, velikoga iména profeszor i dühovnika na Pestinszkój universiteti doktorsztva sze vucsécsa

te vsze vrêd prinszém, tam mo na tvojem vöposzlúsanyi tüdi i miszlim, dobis pizmo, da sze vam nazáj more dati cêrkev, on v tom nepodpüszti; mené pa z sztômi szoldákami tá odpelas k' zivánszkomi grádi.

— Nede nam na pomôcs, tak miszlim, milosztiven goszpod, tisztí caszar, steri tákso parádio dá pápi. F.-r de zôpsztom csako na zapecsáceno pizmo.

— Ka znás tí od toga, Peti! Szamo vcsini tak, kak ti velim!

Peter je na drúgi dén z trepetajôcsim szrcrom sao gori po lépí, kameni sztubaj pred caszara. Pálffy grof je te 'ze caszari vsze naprê dao i z radosztjov je szpuno nyegvo zelénye, ár je dobroga szrcá, za szvoj národ delajôcsi protestante postüvajôcsi krao bio. Hitro je gotovo bilo caszarszko pizmo, v sterom je zapoved caszara bila, ka sze evangelicsánom cêrkev v

F-i nazáj more dati. Caszar je szam scséo prék dati tó pizmo tomi tó'zécsemi. Odprle szo sze dveri i pred Petrom je tam bila hi'za, v sterój je caszar vöposzlúsanye dr'zo. Petri szo ocsi i lampe odprête osztale, tak sze je zacszüdivo, ka je caszara brezi korône i králeszkoga plácsa, v ulános-generáliskom gvanti vido pred szebov. Niti bi nê vörvo, ka je tó té vszamogôcsi caszar, csi bi ga vcseraj tam nê vido z pápov v cêloj caszarszkój précimbi. No, pa tüdi Pálffy grof je tam bio, ki ga je batrüvo, ka szamo naprej!

Te je pá z szkliszkim podom meo müstro Peter. Od ledá je bole skliszek bio i tak je miszlo, ka nêpride tá pred toga dobroga cslovôka z szívimi ocsámi, ki nyemi ečse prôti ide. Szamo sze je na tó szpomino szledi, ka je gúcsati scséo, ali szamo je jeklao: — Goszpon caszar . . . goszpon krao . . .

II. Jôzef ga je szmehécs batrüvo: — v

csi Kamica, stera za krátki csasz za doktorico bode pooszoblana. Z-okôlice je cêla intelligencia: fararce, goszpôdje, goszpé, goszpodicsine, dijâcke, velika vno'zina lüdi brezi rázlocska verevadl. vküpszprisa.

Po deszêtoj vöri sze je zacsnola vu cêrkvi Bo'za szlúzba. Fârni zmêsani kôrus je popêvao „Visziki Bôg“ peszem. Kováts sinyor szo Bogá molili. Potom je kôrus popêvao: „Vadlíványe, oh ti Bo'zi dâr“ peszem. Zatém szo püspek-adminisztrátor pred oltárom dr'zali iszkreni, genlivi govor, vu sterom szó naglászali, ka je nasa cêrkev 'ziva, ár je cêrkev 'zivoga Bogá, 'zivoga Krisztusa, nemrtelnoga Luthera. Po szvojem navdüsenom govori szo püspek administrátor z-vnôgim dobrim 'zelenyem prêkdáli i goriprikapsili Siftár Károly dühovniki na prszi Nyih Velicsansztva Kralá odlikoványe. G. dühovnik szo med zahválnosztjov, vu dúhi obhodjeni vzéli té od nájvisisega meszta poszláni prestimanya dâr, steroga szo nê iszkali, nê csakali, nê vrêdni, ár Krisztus veli: csi sto za menom scsé pojti, naj zataji szam szebé i tak me naszledüje. Vu gmáni 'ze toti blüzi 35 lét delajo, vu sterom cajti szo velika dela doprinesena, ali csi li vsza vcsinimo, szamo nehasznoviti szlugi szmo. Dika sze onoga prisztája, od koga doli zhája vsze dobro dánye. „Dika záto Bôgi na vizini!“ Hvála gmáni, stera je naszledüvala nyihove prosnye. Potom szo proszili püspek-adminisztrátora, da

na nájvisisem meszti nyihovo zahválnoszt toimacsiti dobri bodejo; pri vládi pa hitijo vödoprineszti, naj sze nam tüdi z ednákov merov méri, ár do etigamao szmo mi dôbili od dr'zave nájmeno podporo. Mi szamo tô scsémo, naj bode pravica i glihnoszt vu etom országi!... Bodonszka postüvana gmána je pri králevszkom odlikoványe priliki tüdi vöpokázala szvoje postenyé i prestimanye szvojeja dühovnoga pasztéra, tüdi je szvoje lübézni odlikoványe darüvala nyemi, za dühovnika nájbole szpodoben senk, edno nôvo reverendo (Luther-pláscs), stero szo Dr. Vucsák Stevan inspektor i Beznéc pa Siftár kurátora dáli v-prijétnom govori prêk i stero szo te odlikováni z-szrdcá zhájajöcsim govorom vzéli, z-sterim je postüvana gmána száma szebé postüvajöcsa, nyih pocsesztila. Vszamogöcsega Bogá proszijo, naj nyih obdarüje z Szv. Dühá mocsjöv, da z-szvojim cêrkevnim delom za zájem gmáne lübéznoszti, na nyih düsevnoga zvelicsanya podigáványe bode szpodobni szvoje pozványe szpunývati.

Sinyorije gyülejs v-Bodonci aug. 5.

Za töv ôszvetnosztjov sze je po krátkom pocsinke i ofertoriuma pobéranyi na Podpornico zacsnó sinyorije gyülés, steri je popoldnévi szkoron do strte vöre dr'zao i nê jáko povidno

dobro meszto szí priso, moj szin, sz-szvojev to'zbov. Bár bi vszi esze najšli, steri pôleg toga trpijo, ka drügi zákone prelomijo. Idi z mérom domô, vzemi pizmo i jaj vasemi zemelszkomi goszpodári, csi sze nede po tom ravno. Dicste ednoga isztinszkoga Bogá pôleg vasega vadlíványe . . . Escse kak főherceg szam hodo med vami na vogrszkom i szem oblübo, ka csi sze dvá obloka zaprêta, vsze sze na bögse obrné. Zdá tô zdr'zim . . .*)

Escse je dugo gúcsó té dober caszar, ali Petri szo 'ze szivi i zeléni potácsje plészali pred ocsámi, vüha szo nyemi pa cinkale. Ednôk je

*) Tak gucsijo, ka gda je II. Jo'zef za vrêmena Marije Terézije na Vogrszkom hodo, z tejni recsámi cilo na tô, ka gda nyemi mati zaprê ocsi (vmerjé), te de vsze nacsi.

— M. Terézija je vö scsela sztrejbiti protestante, nej z szilov, nego z jálnosztjov.

szamo v rôki csüto z velkim erdêcsim pecsátnyekom zapecsácseno pizmo i vido je, ka caszar kumne, ka lejko ide.

'Ze je nê znao, gdetá trbê vöidti, ali Pálffy grof sze je szmilüvao nad nyim i vö ga je odpelo. (Dale.)

Oszramotim sze, csi glédam tiszti miszionáriusov szebé gorialdäványe, steri szo táníháli dományega 'zitka vszo mirovnoszt, naj noszijo miszijonszkoga presztora 'zitka vszo trplénye i nevole. Pascsim sze krepko delati za Bogá, ali jasz v primérnoj mirovnosztí lehko delam. I gda szí na tiszte miszlim, steri za Krisztusa trpijo, szramota me obide.

Winnigton — Ingram.

* * *
Velikoga Sándora sztálnoszt. Veliki Sándor na to pitánye, ka z kém je podzájao pôszvetá, etak odgovoro: Z-tém, ka szem nigdár nê dvöjüvao.

obcsütoszt odměno vö. Gyülës szo dugoványa vrëli sinyorije inspektor g. Benkó Jó'zef ödpri z-krátkim govorom. Naprë szo dáli nisterne szvoje nezadovolnoszti (sinyorije stamp sze nepodpéra od pozváni, zamüdjenoszti pri verszkom vcsenyë, itd.), záto oni dolizahválijo z szvoje csészti. G. sinyör, Dr. Skerlák právdénik i drügi proszijo g. inspektora, naj nazájvzemejo szvoje nakanënye, ár szo sinyoriji prevecs potrební. G. inspektor šte dájo nagücsati i obecsajo, ka szo gotovi pri sinyoriji dale delati, csi vidili bodo, ka do drügi tüdi delali.

Baron János mariborszki sinyör 'zivëcsi z-jusom gosztá jávijo pozdráv dobroga szöszeda. Naglászajo, da iszto pretekloszt, iszto bodocsnoszt, iszto vezdásnyoszt mámo. Radi nász ogvüsajo, ka sze z-velikov lübéznosztjov szkrbijo za naso mladézen, stera vu nyihovom krö'zi pohodjáva szrëdnye solé. Lübeznivo pozovéjo naso sinyorijo na za eden-tyeden v Celji dr'záni gyülës nyihove sinyorije.

Luthár Ádám zezávajöcsi sze na szlabo szvoje zdrávje, szo dolizahválili sinyörszko notáristvo, stero szo na vecs prosny i zadržávanye nikak në steli nadüze szpelávati. Za sinyorszkoga notárosa szo Darvas Aladár kri'zevszki dühovnik odebráni.

Sinyöra naznanenye sze je razpresztréralo 1) na 400 létnico Speyerszke protestácije, 2) na stampno nazavüpnoszt, 3) na Düsevnoga Liszta priloge (Mozesovi 5 knig i Josue knige) 500 exemplárov goritálanye, 4) na Diacskoga Döma dr'z. podporo; 5) na miszioniranye zovkraj Mörszki evangelicsánov, 6) na verszki-morál'ni 'zitek i materiálne razmere.

Med tëmi punktomi nájdugse, szkoron votlo razprávlanye je bilö oköli stampne nazavüpnoszti, stere delakrög je vu porácsanyi szploh në bio preciznq doliszpiszani. Pri tom punktomi szo nájbole zavádno rëcs d.-lendavszi dühovnik meli, gda szo pravli: *në nazavüpnoszt, nego delavce potrebüjejo nasi stampi!* Na porácsanye püspek-adminisztrátora sze je stampna nazavüpnoszt za stampno *propagandno* nazavüpnoszt preosznovála i na porácsanye mariborszkgoga sinyöra je szkoncsano, ka je obvézen vszáki dühovnik vszáki mészec kamcsi eden glász, ali naznanilo poszlati za Düsevni Liszt!

Mozesovi 5 knig i Josue knige 500 exemplárov sze med gmáne gorirasztála za obdarüvanye dobri konfirmándusov. Z-tém csinom Dü-

sevni Liszt 9200 Din. vrëdnoszti aldüje nasim gmánam.

Zovkrá Möre raztorjenim evangelicsánom g. Skalics Sándor lendavszi dühovnik bodo pöleg mogöcsnoszti Bo'ze szlüzbe dr'zali: Hári gederovszki vucsitel do pa deco vcsili tam na verenávuk.

Povidno je bilo Fliszár János pëneznika naznanilo i racsudávanye, stero drügocs z-cëla naprédámo.

Presztrano i jáko temeljno je bilo Siftár Károlya, Podpornice cérkevnooga predsiednika naznanilo, za stero je Nyemi gyülës pripoznanye i zahválnoszt vadlüvao i stero naznanilo v ednoj prisesztnoj numeri na ocsivesznoszt dámo. Prisesztni sinyorszki gyülës v M. Szoboti bo dr'záni.

Po sinyörszkoj szeji oköli strte,vöre je v-söli presztrëto za obed. Ednök szmo mi tüdi pogoszpodszkom obëdivali, në poidné, nego proti vecséri. Blüzi 90 oszob je szedelo pri obilno presztrëti na stiri redé posztávleni sztolaj. Po dügom dühovnom deli je prav prislo, zdá 'ze tëli tüdi dati nyegovo. Ali tö je obed bio na szvojem meszti, vsze tak 'zmáhno zgotovleno, stero bi v-tom nájvisisem krö'zi nájvékso zadovolnoszt prineszlo. Bodonszkoga ostarjása i nyegove tüvárisice kühnya z-szvojimi técsnimi produkti i vsze tak po niszkoj cëni vöposztávleno je právi remek bio szlovenszkoga kühnya. Gosztjé szo sze vezélo obcsütili, tekla szo iszkrena pozdrávlanya i toaszti, li oköli 8-me vöre szo sze zácsali gibati. Té lépi öszvetni dén dügo bode vu szpömenki dr'zali, tak fárnici, kak gosztjé!

Luther kot šolski reformator in učitelj.

Reformatorji vere niso samo posredno (indirektno) posegli v vzgojo in pouk v ljudski šoli, ampak so tudi neposredno in naravnost (direktno) reformirali, izpremenili in predrugáčili dotenjo vzgojo in pouk v družini in šoli. Njihova reformacija je zadela zunanje in notranje življenje vsega naroda; zato so tudi ljudstvo samo klicali in dobili za boj boljšega sveta proti slabšemu, da, pokvarjenemu. Reformatorji so prav spoznali, da bode njihovo delo le tedaj popolno in od zmage kronano, ako se bodo

tudi najnižji in priprosti ljudje učili in vzgojevali, ako bodo izobraženi na pameti, srcu in duhu. Zato so reformatorji z vso silo in močjo, z besedo, dejanjem in z lastnim vzgledom delovali za reformo vzgoje in šole.

Luther je stal ne le v cerkvenem, ampak tudi šolskem oziru na polju (tleh) vzgoje ter na čelu vseh delavcev in sotrudnikov za krščansko ljudsko, versko šolo v prvem pomenu besede. Luther je kazal na zlorabo, napake in grehe v domači in šolski vzgoji, on je s svojimi vizitacijami, nadzorovanjem in obiskovanjem šol prinesel novo življenje med učitelje šolske mladine, on je zahteval dobro in temeljito učenje jezikov, ker so jeziki podlaga znanstvene in učne izobrazbe ter izvir za razumevanje verskih nauk in besed, za posamezne veje in dele znanosti je priporočal primerne metode ali načine učenja, ter je za pouk v veri spisal knjige; v zvezi z Melanctonom je izobrazil tudi mnogo dobrih učiteljev za višje in nižje šole; lopotinjal je še z besedo in v pismih ter pozivih kneze in oblasti, katerim je izročena začasna in večna sreča ljudstva.

To so v glavnem in vobče poglavja Luthrovega delovanja, o katerih hočemo sedaj posebej in posebno govoriti.

Reformator cerkve je moral postati tudi reformator šole.

Luther je videl in uvidel, da brezbožna družina, ničvredni učiteljski stan pokvarijo cerkvene nauke in pravo krščansko življenje, medtem ko krščanska izreja otrok v družini in šoli tvori trdo, močno podlago (fundament) krščanske cerkve. Zato je skušal v pridigah in spisih, s prestavo Sv. pisma, s spisovanjem katekizmov, z njegovo „knjižico otrok“ (t. j. fibel ali prvo berilo), z njegovimi opomini in prošnjami na občinske svetovalce vseh mest dvigniti krščansko šolo na višjo stopnjo, končno je sam posegel v organizacijo ali urejavanje in izboljšanje šol.

Luther pa se je na svoje vzvišeno in težko delo tudi pripravil z učenjem, čitanjem Sv. pisma in drugih pravih verskih spisov, predno je postal doktor teologije, predno je začel reformatorično delo, predno je druge učil in vzgojil.

Prvo pozornost je Luther obrnil družini; iz nje izhaja ali izvira vsa sreča in življenje poznejšega človeka, pa tudi popolnost ali pokvar-

jenost in nesreča občine in cerkve. Otroci so najlepši in najboljši porok, pa tudi véz srečnega zakona. „Na njih se vidi vsegamogočnost, modrost in umetnost božja. Čim več otrok, tem več sreče. Zato pa morajo starši svoje otroke izrejevati in vzgojevati po božji zapovedi.“ „Ako je otrok rojen, ga mora mati sama dojiti: zato ji je dal Bog prsa i mleko.“ „V duševnom oziru morajo starši svoje otroke voditi, dokler se še dajo lepo napeljevati k dobremu. Starši so navadno krivi, ako so otroci pokvarjeni in božni. Sploh pa vidimo dve glavni strani pri delu staršev: ali so preveč popustljivi in mehki napram otrokom ter jim vse dajo ali dovolijo, — ali pa so starši preveč trdi, strogi in surovi.“

Med vsemi dobrimi deli ni večjega in boljšega, kakor mladino prav vzgojiti. Ako naj pride krščanstvo do svoje moči, mora začeti delo pri otrokih, „Vedi vsakdo, da je dolžen pod kaznijo in izgubo bože milosti vzgojiti svoje otroke pred vsem v božjem strahu in spoznavanju Boga, in če so otroci pametni in bistroumni, jih tudi dati učiti, da bodo pripravljeni in koristni, kadar se jih bode potrebovalo.“ Naj starši svojih otrok ne strašijo s praznimi strahovi, sicer postanejo boječi ter se bojijo ljudi in večjih težav; tudi ne smejo starši svojih otrok preveč strogo držati, jih zmerjati, psovati in nezaslužno prehudo kaznovati.“ „Kaznovati moramo tako, da jabolka ostane na šibi“, to se pravi, da smo po kazni zopet dobri. Otrok mora vedeti in videti, da ga ne kaznujemo v naši jezi zato, da bi mu učinili bolečine, ampak zato, da ga popravimo, poboljšamo in spravimo na boljšo pot. (Luther sam pripoveduje, [da ga je njegova mati zavaljo oreha do krvi pretepla.]

„Sv. Pavel uči pa tudi, da moramo otroke izrediti in vzgojiti v strahu pred božjo kaznijo. Oboje je potrebno, da namreč učimo otroke, česar šene vejo o Bogu, potem pa, da jih kaznujemo, ako se teh nauk ne držijo. „Zato glej, da pustiš svoje otroke pred vsem učiti v duhovnih stvarih, da jih izročiš najprej Bogu in šele potem posvetnim stvarim.“ „To je pa nauk božji, da otroke učiš spoznavati Gospoda Kristusa, da se spominjajo vedno in dobro, kako je za nas trpel, kaj je storil in kaj je obljubil.“ „Ako se je kdo že izza mladega učil spoznavati, namreč božje dobrote in obljube, iz kterih se dalje učijo Boga ljubiti, nasprotno pa se tudi bati božjih kazni in pretenja, tedaj bode vedel po-

tem, ko bode star.“ „Zato moramo otroke tako vzgojiti, da se ne bojijo staršev bolj kakor Boga, da ne grešijo proti Bogu iz strahu pred kaznijo staršev; naj pa tudi vejo (otroki), da Bog kaznuje, ako ne ubogajo staršev v dobrem.“ *Cilj ali konec vzgoje je torej ta: „Ne ustreži samo otrokom, ne izpolnjuj le njihove volje, ne jezí in ne daj jim pohujšanja, ne z besedami, ne z dejanji — ampak izrečaj in vzgovej jih k dobremu, da se učijo molíti, da so pridni, ubogljivi, lepega vedenja (obnašanja), zmerni, zvesti, tihí in resnicoljubni, da ne klejejo, zmerjajo, marveč da postanejo čednostni in krepostni v božjih besedah in molitvah.“ Dale.*

Szeptemberszko premislávanye.

(*Zoltár 78, 1—7.*)

Jeszte nikaj csüdnoga v tom mészeci. Nê szamo záto, ár sze szunce ne lescsi vecs tak szveklo, kak prvle i den za dnévom szlabêse gratsúje, nego bole záto, ár té mészec nikse nemérno csüténye, szkrivno zelénye zbüdi v szrcê vandrarszki fticsic i v szrcê — dijákov. Jeszte tüdi vnôgo szpodobnoga med vandrarszkov fticsicov i med dijákom.

Vnôgo dijákov tüdi povrcsti more szvoj materszki dom, tiszto méhko, toplo gnezdo, kde je brez szkrbi, veszélo pretekla „vakácia“.

Pa tüdi tiszti máli diják, steri pri dômi osztáne i od tisztec sze hodi abc vcsit, escse tiszti csüti tó nemérnoszt i szkrivno zelénye. Vêm on tüdi szlobôd more vzéti od szvoje detecse spile i brezszkrbnoszti; od leszenoga konya, od potácsov, od olóvnati szoldákov, od cifraszto oblecsene, kosave bábe i naprê more vzéti abc knige, táblo, grifli i Bôg zná, ka vsze nê.

Csüдно, nemérno csüténye zbüdi szeptember mészec. Vandrarszke ftice sze v serege zberéjo, tak dabi sze tanácsivale obri one velke pôti, stera je pred nyimi, stero vcsiniti morejo prêk bregov, prêk dolov, prêk sumécsega velkoga morja. V szeptember mészeci sze napunijo poti po gojdnaj z seregami solszke decé, véksiménsi diákov. Csrvonijo, lármajo, tanácsivajo sze, szpodobno, kak lasztvice, gda sze na pôt szprávlajo.

Nê je csüдно, ár je pred tēmi solármi tüdi tam edna nepoznána, velka pôt, pôt 'zivlénaya.

Do etiga mao je tüdi tam bila pred nyimi, ali v nyihovoj decinszkoj brezszkrbnoszti szo szi nê miszlili na nyô. Ali zdâ nyim je sôla odprla ocsi. Zácsajo 'ze previditi, ka 'zivlénye ne sztoji szamo z-mese, z-spile, nego z dela, na stero delo sze naprê potrebno pripravlati. Pred nyimi je 'zitka velka pôt. Steri sze brezi pripravlányia vzeme na nyô, tiszti osztáne od ovi, tiszto de 'zmetno po tój pôti hoditi. [Zivlénaya pôt je vandrarszka pôt. Vnôgo trbê csloveki szkúsiti, csi môdro scsé po nyê hoditi. I od koga bi sze vcsili té mládi solárci 'zitka môdroszt, csi nê od sztarési? Od szvoji sztarisov i od vucsitelov szvoji.

Deca tó csinijo, ka od véksi vidijo, mladézen tiszte miszli, tákse mislénye vzeme prêk, kakse od sztarési dobijo. Tak do hodili po 'zitka pôti, kak szo je na pôt napôtili i ka szo nyim dáli na pôti sztarisje i vucsitelje.

Nede tiszto dête lehko i veszélo hodilo po toj pôti, nede tiszto dête blázeno, — kak szi tó nájvecs sztarisov miszli — steromi velko bogásztvo, csészt i héresnye imé nihájo sztarisje za herbijo, nego tiszto dête de blázeno, steromi szo sztarisje tó nájvékso môdroszt, té nájdragsi kincs — bogábojáznoszt i vervanye nyáli za herbijo.

Nê szamo eden sztaris z trepetajôcsov rokôv migne szlobôd za szvojim v sôlo idôcsim detetom, nê szamo edna mati z szkuzami napunyenimi ocsámi gléda za szvojim detetom, steri od dôma dalecs vkrâ more idti, da szi tam vvisisi soláj szprávi vékse znánye i môdroszt. Ne zdêhne szi szamo eden [sztaris etak: Jeli bode kaj 'znyega?

Tákse pitanye je tó, na stero bi odgovor rávno sztaris znao dati. Vê z vszákoga deteta bode „nikaj“ csi ne merjé. Ali ka bode 'z-nyega, to neviszi od toga, kelko szvetszke modrije zapséjo v glavo, osztro pamet má, ali tópo, ár vnôgo zevcseni, osztre pámeti lüdi jeszte, pôleg steri sze posteni sztaris szramotiti more. Ka bode z tvojeja deteta, drági sztaris, tó od toga viszi, kelko vervanya neszé z-szebov na 'zitka pôt, kelko bogábojázni szi vcêpo v nyegvo mládo szrcé. Od toga je odviszno, jeli ti sztaris lêhko právis z-zoltárnikom etak:

„Stere szmo csüli i známo, i od steri szo nam pripovedávali ocsevje nasi, naj ji neszkrivamo pred szinmi nyihovomi, odvêtkom pridôcsim, ino oznanújemo hválo Goszpodnovo i zmo'z-

nyegovo, stera je csinio.“ (Z. 78. 3–4.)

Od toga je odviszno, csi bode z deteta posteni cslovek, jeli szo návcstile te mláde matere szvojo deco Bogá csesztiti i moliti. Jeli szo je návcstile na tó, kak Szv. Piszmo právi: „Naj bi vu Bógi polo'zili vüpazen szvojo, nebi sze szpozábili z dél bo'zi i zapovedi nyegove zdr'zali.“ (78. Z. 7.)

Nigda, pa escse tüdi v mojem detinsztvi, szo mláde matere povecseráj — (ár naci szo jáko nê mele csasza) v szvoje delavne i od dela braszklave roké záprile mále, méhke, dccsin-szke rôcsice i z blá'zenosztjov i z potrplivosztjov szo vcsile szvojo deco Goszpodnoga Bogá lübiti i moliti.

Té denésnye matere — (postenyé tem, stere szo nácsise) — na kaj tákse nemajo vrémena, potrplivoszti i eden tao ji tak miszli: vé sze navcsijo v sóli. Zpozábijo sze z-toga, ka nega té sóle, toga vucsitela, steri bi mater lehko nemesztüvao. Pozábijo tó, ka sze verszko csüténye szamo tak prime zaisztino v tom málom szrcé, csi tó csüténye tople, krotke materszke roké poszadijo tá i osznávlajo, gájijo. Vóra, té lépí, béli lilíom cslovecsega szrdcá, szamo tak preneszé szvoj Bógi prijéten, drági cvét, csi obri nyega moléce materszke düse verosztüjejo, csi ga materszke szkuze polévajo. Sto je tisztí na etom szvétí, ki bi lèhko tásztópo meszto matere erkavsi: Jasz szem ti telko, kak matí. Tákséga na etoj zemli nega.

Ka bi biló na etoj zemlè tisztó, ka bi tá moglo sztópiti meszto tisztí drági minót, v steri szo nász mláda mama krotko v krilo vzéli, vküper szo nam djáli roké i navdüseno szo molili z nami: Ocsa nas, Jasz vörjem, Deszétero zapóved:

Na meszto té drági minót, té vküp-molitvi, nemre tá sztópiti nikse bogásztvo, niksa velka herbija. Szrmák, naveke szrmák osztáne, ki sze brezi predrágoga szpómenka táksi minót more na 'zitka pót vzéti.

Szeptember je, zacsnole szo sze sóle. Vnógo sztarisov tak miszli, ka csi szo szvojo deco notri dáli szpizsati, poszkrbeli szo sze nyim za gvant, za knige, z-tem szo 'ze vsze dü'znosztí szpunili i vszakom táli je popolna nyihova szkrbnoszt.

Goszpon Krisztus etak opomina tákse z-szebov zadovolne sztariše: Püsztite vaso deco

deco k-meni! Ne právi: Dájte nyim gvant, béli krüh, knige, ár tó sze szamó od szébe razmi, ka sze za tó vszáki bojdikaj sztariš szkrbeti more brezi opominanya.

Jezus na tó nájvékso dü'znoszt opomina: Pripelajte vaso deco k-meni! Velka módroszt i zevcsenoszt je szamo té drági kincs i blagoszlov, csi sze práva bogábojznoszt prikapsi k-nyé.

Csí scsés, ti sztariš, naj z-tvojga deteta nê szamo „nikaj“, nego posteni, tebi na radoszt, cslovecsansztvi na blagoszlov, Bógi pa na diko bodócsi cslovek bode, te nájprvé navcsi szvojo deco „Naj v Bogá polo'zijo vüpazen szvojo, naj sze neszpozábijo z nyegovi dél, i zapovedi nyegove zdr'zijo!“

JUVENTUS.

Kazács

k dnévnomi cstenyé Biblije.

Szept. **Járem Goszpodnov.**

23. P. Poniznoszt. Fil. 2, 7-8; Lk. 23, 34.
24. T. Szamno zadržavanye. 'Zid. 12, 3; I. Petr. 2, 23.
25. Szr. Pokornoszt. 'Zid. 5, 7-9.
26. Cs. Áldova prinásanye. Jan. 10, 17-18.
27. P. Lübézen. Mataj 22, 37-39.
28. Sz. „Molécsi“. Mataj 26, 36-44.
29. N. Járem Goszpodnov. Mataj 11, 25-30.

Krsztsanszki závezek.

30. P. Eden drügoga kotrige. Riml. 12, 3-8.

Okt.

1. T. Pomo'zna nazavüpnoszt. Riml. 12, 9-16.
2. Szr. Diakonia, Ap. Dj. 6, 1-7.
3. Cs. Molitvi vóra, Ap. Dj. 4, 23-32.
4. P. Oblübe vóra. Il. Moz. 19, 3-8.
5. Sz. Misziionszko szprávisce. Ap. Dj. 13, 1-5.
6. N. Krsztsanszki závezek. I. Kor. 12, 4-27.

Szpiszavanye.

7. P. Opominajóce pizmo. II. Kor. 13, 2-10.
8. T. Porácsajóce pizmo. Riml. 16. 1-7.
9. Szr. Vucséce pizmo. Riml. I.
10. Cs. Priátelszko pizmo. III. Jánosa.
11. P. Proszéce pizmo. Filem. 1-25.
12. Sz. Batrivajóce pizmo. I. Petr. 1, 3-7, 22-25.
13. N. Krsztsanszko szpiszavanye. I. Jan. 6. 16-21

'Zitek z-Goszpon Jezusom.

14. P. Z-Goszpódom vu vihéri. Jan. 2, 12-15.
15. T. Z-Goszpódom vu radoszt. Jan. 2, 1-11.
16. Szr. Z-Goszpódom vu trplényi. Fil. 3, 7-14.
17. Cs. Po Nyem pokrepleni. II. Tim. 4, 16-18.

18. P. Z-Gospôdom vu szlůzbi. II. Kor. 4, 1-5.
 19. Sz. Z-Gospôdom vu diki. Efez. 1. 3-10.
 20. N. 'Zitek z-Gospôn Jezusom Gal. 2, 20; 1. Jan. 5, 1-12.

Rázlocni máli glászi.

Radoszi glász. „Gospôd je z-menom, záto sze nebojím; ka mi more cslovek?“ (Zolt. 118, 6)

Odlikoványe. Ob priliki krszta trétjega kraljevica szo bili odlikováni z rédom Sv. Save IV. sztopnye Benko Jo'zef nase sinyorije inspektor, i nase cérkvi prebůdni varivács, nasega Liszta toploga szrdcá priátel. Najvisise pripoznanye, Sv. Save réda V. sztopnyo szo dóbili Sobotske fare Ev. Zenszkoga Drůstva vrěla predszednikojca Dr. Sömenova Somogyi Maria. Oböma odlikovánima radi gratulávivamo, i na Nyidva zitek i nadalno deloványe dobrotivnoga Bogá obilen blagoszlov prozímolo! Eti zamerkamolo, ka je ob isztoj priliki po nasi vesznicaej vecs nasi veredományi tüdi dóbilo odlikoványe, nad sterim sze z-szrdcá radůjemo.

Marburgszkoga kollokviuma jubileum. Dr. Luther Márton je 1529. okt. 1-4 zgovárjanye pelao v Marburgi (Nemcsija) z Zwingli Ulrikom. (Disputacia na Sv. Vecsérjo gledöcs.) Ob priliki 400 letnice toga zgovárjánya 3 dni trpěcsa mednárodna konferencia bode v Marburgi szept. 12-14.

Gornya Szlavecsa. Dári na cérkev zidanye po zlátój knigi: Benko Jozefa Gor. Szlavecsa 100 Din., Bokan Franc rihtar Sv. Jurij 100 Din., Krányec Franc roj. v Nuskovi, sztanůvajöcs Fray Beutos (Uruguay) 250 Din., Lang Terezija Dolič 50 Din., g. Černeka Zvonimir, nadučitelj v Dol. Szlavecsi 100 Din., Csurman Franc, roj. v Kůzdobleni h. št. 28. z Amerike 100 Din., Bertalanits Mihály z-tův. Sotina 50 Din., Fartek Béla Serdica 100 Din., Krányec Jozefa Nuskova 50 Din., od Gustáv Adolfa drůstva z Leipziga 400 RM, tō je 5412 Din., od „Podpornoga drůstva“ 2000 Din., od držáve 5000 Din., g. Koder Anton, kr. notar z M. Sobote 500 Din. — Vszém daritelom nájtopleša hvála! — Prozímolo nadale dáre na naso cérkev!

Rockefeller, szvėta nájbogatėsi cslovek je v nájkėsoj tihoti obdr'zao szvoj 90 lėtni rojsztni dėn. Imányo má 1500 milio dollárov. Na dobrotivne cile je darůvao 750 milio dollárov.

Bácskajszka sinyorija má 23 materszki gmán i 3 misziionszke gmáne. Vu tē gmánaj 'zive 42,352 evangelicsanzski lůdi. V preminöcsēm leti sze je v toj sinyoriji narodilo 803 decė, konfirmalivano je 446; v h'zťvo je szťöpilo 407 párov. Mrlō je 629 oszōb. Vu naso cėrkev je překszťöpilo 15, vō je szťöpilo 6. Vu 18 faraj

sze dr'zijo nedelne sōle, bo'ze szlůzbe za deco i dejáke. Szpėvni khorosov jeszte 14. V szpomin dobrosnitelov sze vu 20 gmánaj vodijo zláte knige. Gmán notrijemánya je bilo 1,712,651, vōdávanya 1,450,264 D. Po faraj nabėrani áldovi Gusztáv Adolfa drůstvi 8,350 D, szírotinszkoj h'zi v Tor'zi 22,503 D, Diakoniss drůstvi v Novom Vrbászi 19,924 D, szrmaskim gmánam 79,247 D, na rázlocsne dobrotivne cile 32,020 Dinárov.

Nōvi dűhovnik v Tor'zi. Augusztusa 11-ga je bilo dűhovnika odeberanye v Tor'zi. Stirje szo bili kandidálivani. Zebráni szo Wack Peter kaplan. Zelėmo inōvoodebránomi mládomi dűhovniki mōcs, vōdr'zánye i Bogá obilen blagoszlov!

Kelko Diakonisz i diakonov má evangelicsanzka cėrkev? a) Diakonisz má evang. cėrkev szamo v Nemcsiji obri 38.000, stere k-121-tim materszkim h'zam szlisijo; b) Diakonov má evang. cėrkev v Nemcsiji 3500.

Nisterni racsuni od zvönėsnye miszije. Protestanszki miszionariusov racsun je 30,000, sterim vise 80,000 domorodni krsztsenikov pomága. 50 jezero ljűdszki sōl dr'zijo gorí z 242,000 vucsencimi. Májo 100 visji sōl z-32,000 poszlűhsávcami, 300 szrdėnyi z 116 jezero vucsencimi i 460 misziionszki theologiski szemináriumov z 11,000 poszlűhsávci. Goridr'zijo 858 protestanszki spitálov z 1100 vrácsmi. Misziiov lėtno vōdávanyē vise 4 miliárd dinárov szėga.

Dvā milliárda lůdi 'zive na zemli. Mednárodnoga statisticsnoga urada sztálna nazavűpnoszť, stera v-Hági má szvoj szėdes, cėloga szvėta prebiválszťvo na 2000 millonov racsuna, prōti 1900. lėtnoga 1600 milionov. Lűdszťvo je naraszťo tak za 24%. Nijbole gōszťo prebivajo lűdje na Jávi. V Europi je prebiválszťvo nájgoszťese v Belgiumi.

Statistika Pekinga. Vu etom bivsem glávnom meszťi Kine 810,000 moskov i 527,000 zenszkek 'zive Intereszantno je, ka 1847 cerkveo i klastromov jeszte vu meszťi, pa 2413 szvetszki obcsni ramov. Vu etom na cėlom szvėti Peking vodi.

Gusztav-Adolfa-Drůstvo 1932. novembra 6-ga bode szvetilo 100 lėtnico szvojega obszťoja; ob toj priliki eden milion markov jubileumszkoga dára scsė nabratí, z-sterov sumov bi edno velko diasporalno delo podpėrali.

Vu vecsini szo nej talijanzski biborosje. Szvėti kollegium biborosov ete cajt 57 kotrig má, med sterimi je 27 talijánov i 30 túji. Návadno je biborosov vecsina talijanzska, záto zeberėjo vszigidár talijanzskoga pápo. Moremo náimre znatí, ka biborosje zeberėjo rimpápo.